

אוטובוס הקסמים

הילד הפרוע מבית שמש מלמד את
ילדי הפריפריה להדפיס בתלת־ממד

אלי דוד
מנכ"ל עמותת
אופנים,
לקידום החינוך
בפריפריה

בן 35, נשוי ואב
לתינוקת, מתגורר
בשכונת קריית
שלום בתל אביב.
העמותה מפעילה
אוטובוסים שהוסבו
למעבדות ניידות,
ופועלת לחינוך
מדעי בפריפריה

שותפים ותורמים:
אפלייד מטיריאלס,
קק"ל, עמותת ידידי
אופנים. תקציב
העמותה ל־2017
הוא 6.5 מיליון שקל

אופנים הוקמה לפני 14 שנים על ידי ר"ר חיים דהאן, בן למשפחת עולים ממרוקו שגודל וגדל בשכונת ד' בבאר שבע, הצליח להתגבר על רקע של הזנחה והפך לאיש עסקים ופילנתרופ. דהאן הקים שני מרכזים, בדרום ובצפון הארץ, המפעילים אוטובוסים שהוסבו למעבדות ניידות, ופועלים בפריפריה החברתית, שם הם מציעים לילדי הפריפריה תוכן טכנולוגי ומדעי ברמה גבוהה, תוך דגש על הגעה לאקדמיה. "בכל אוטובוס יש שני מדריכים, שמלמדים את הקבוצה וגם יחידנית. הילדים מתחברים למדע ולטכנולוגיה, או שהם מתחברים למדריך. בסוף כל מפגש אנחנו נותנים חיידה, שיפתרו אותה עם ההורים, כדי למשוך גם את המשפחה ולעודד אותה.

"אלו אותן אוכלוסיות שהכרתי כשחייתי בצפון: הברואים, הערבים בגללוב, החרדים בצפת, החילוניים בעפולה – אנשים נהדרים עם פחות הודמנויות, פחות תשתיות, פחות תוכניות העשרה ותקציבים. בפזורה הברואית, שביישובים שלה אין מבנה, האוטובוס מגיע והילדים רצים מהצריפים. מאחר שבאוטובוס יש רק 18 מקומות ישיבה, אנחנו שמים כיסאות בחוץ. שם, בעולם המוזנח והמוניח הזה, הם לומדים תכנות ושפת קוד. מגיעות לשם מדריכות ברואיות שהן מודל לחיקוי."

העמותה ממומנת ב־80% מכספי תורמים של חברות הייטק ופילנתרופים בארץ ובחול, ו־15%–20% מרשויות מקומיות. אחת המטרות שלה היא להתרים כמה שיותר אנשי עסקים ובעלי הון. "ישראל, שנבנתה מכספי פילנתרופיה, תורמת – ככלל, וביחס להון שקיים כאן מהסטארטאפים ואקזיטים – מעט, מהנמוכים במדינות המפותחות". דוד צמח בעמותה: לפני שהתמנה למנכ"ל, הוא שימש כרכז העמותה בצפון ואחר כך כיהן כסמנכ"ל במשך ארבע שנים. כמנכ"ל הוא רוצה לרתום את משרד החינוך לעמותה, להגיע ליותר אוכלוסיות, גם להאריך את הפעילות לארבע שנים בכל אזור, ולהעמיק אותה כך שהאוטובוס יגיע פעמיים בשבוע, ולא רק פעם. "אם עד היום דיברנו על צמצום פערים ושיוויון הודמנויות, כעת אני רוצה לתת להם יתרון, להביא את הדבר הבא, פדגוגית ומדעית. כעת אנחנו מלמדים מידול והרפסות תלת־ממד. אנחנו רוצים לחשוף את הילדים למגוון תחומים נוספים, כמו מנהיגות ועזרה לאחר, דיון (ריבייט), כדי שילמדו איך לטעון טענה, איך להתווכח. אנחנו רוצים להביא לשינוי בחייהם של הילדים". השינוי כבר קרה. יותר מ־23% מתוך 115 מבוגרי העמותה נבחנו בחמש יח"ל במי תמטיקה בברורות, כאשר הממוצע לאזור נע סביב 5%–8%. "באחד המושבים שאלנו את 18 הבנות בתחילת השנה מה הן רוצות להיות כשיגדלו. כולן אמרו אמהות, מטפלות וגננות. בסוף השנה הן אמרו שירצו להיות אחות מיילדת או רופאה. אני רוצה שכשילד שהיה אצלנו יעלה לחטיבת הביניים, הוא יבין שמדעים, אנגלית ומתמטיקה הן לא מילים גסות. לא אכפת לי שיהיה בסוף חקלאי כמו אבא שלו, אבל שיביא חידושים של חקלאות מדייקת, שימנף את העסק, שיעשה את זה בתנאים טובים."

רותה קופפר

בבית שמש, שבה נולדתי וגדלתי, אם לא התבלטת בדרך הרגילה, התבלטת בעשיית שטויות", מספר אלי דוד על הדרך שלו לניהול עמותת אופנים. "בחטיבת הביניים הכרתי ילדים עבריינים, כאלה שניפצו שמשות של מכור ניות, וההורים שלי רצו להרחיק אותי מהם: הם שמעו ממישהו על הצופים ואמרו לי שהבנות שם יפות. הצטרפתי, וזה שינה את מסלול החיים שלי: דרך המחנאות, הבנייה, עבודת הכפיים, ביטאתי את עצמי. פתאום הרגשתי שאני טוב במשהו. נהפכתי מילד שמחפש קיצורי דרך למישהו עם משמעות בחיים. הבנתי שלי מודים במתמטיקה, שבהם לא הצטיינתי, לא מגדירים אותי כבן אדם. נהפכתי למדריך ואז למרכז הצעיר של השבט, ובהמשך לפעיל חברתי בבית שמש. הלכתי לשנת שירות בגרעין נח"ל בנירים, בגבול רצועת עזה; התנדבנו כמועדוניות באופקים והרגשתי שאנחנו תורמים. הבנתי שגם בעתיד ארצה להשפיע על דור ההמשך.

"אחרי הצבא המשכתי בצופים והייתי מרכז שבט בשכונת קריית שלום בתל אביב, במשך שנתיים וקצת. משם עברנו, בת זוגי ואני, לקיבוץ חוקוק שבצפון, ניסינו להקים שבט צופים בטבריה, ובמקביל השלמתי תואר בסוציולוגיה ובאנתרופולוגיה; אמא שלי דחפה (התואר השני שלו הוא במינהל עסקים עם התמקדות בניהול עמותות – ר"ק). יום אחד אחד ראיתי מודעת דרושים לעמותת אופנים, שמנסה לשנות את חייהם של ילדים בבתי ספר יסודיים. זה דיבר אליי. הרגשתי שהשינוי אצלי קרה קצת מאוחר, שאם היו תופסים אותי מוקדם יותר אולי הייתי יכול להצליח יותר, לעשות בגרות טובה יותר."

צילומים: תומי הרמן

האוטובוס שהוא גם מעבדה. "אני רוצה לתת לילדים יתרון"